

2. "Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε.... πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου" (Λουκ.ιε´ 17)

1. Δύο εἶναι οἱ τρόποι μέ τούς ὁποίους ὁ ἄνθρωπος, ὡς τέκνον Θεοῦ, εἶναι δυνατόν νά ἀπομακρυνθῇ ἀπό τόν Θεόν. Ἡ ἀμαρτία καί ἡ αἵρεση.

Καί τά δύο αὐτά εἶδη τῆς ἀνταρσίας τοῦ ἀνθρώπου ἔχουν ὡς προϋπόθεση τήν ἐλεύθερη βούλησή του καί διαπράττονται μέσα σέ μιᾶ ἐσφαλμένη αὐτοσυνειδησία, γι' αὐτό καί τόν καθιστοῦν ὑπεύθυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. "Οὐδένα ὁ Θεός ἀναγκάζει μή βουλόμενον πειθαρχεῖν" (Ζιγαβηνός, Τρεμ.450). "Ὅποιος φέρει βαρέως τήν κηδεμονία τοῦ Θεοῦ Πατρός ἀφήνεται ἐλεύθερος νά ἀποδημήσει. Κατά συνέπειαν καί ἡ ἐπιστροφή, ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἀρμονικῆς αὐτῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεόν εἶναι ὑπόθεση, ὅχι μόνον τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί τῆς πρωτοβουλίας, τῆς ἀποφάσεως καί τῆς μεταμέλειας - μετανοίας τοῦ αὐτονομηθέντος ἀπό τόν Θεόν ἀνθρώπου. Ἐξ ἄλλου, ὁ Θεός ἀγάπησε ἀπείρως τόν ἄνθρωπον, "ὥστε τόν υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν" (Ἰωάν.3, 16) ὑπέρ τοῦ κόσμου καί "πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι" (Α´ Τιμ.2, 4) καί "ἑαυτὸν ἀρνήσασθαι οὐ δύναται" (Β´ Τιμ.2, 12). Ἡ Νέα Διαθήκη τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπον, ὑπογεγραμμένη διά τοῦ Τιμίου αἵματος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ἐξαλείφει κάθε "χειρόγραφον" τῶν ἀμαρτιῶν μας (Κολ. 2,14) καί ἀποκαθιστᾷ τήν "στολήν τήν πρώτην" δηλαδή ἀνακαινίζει τό "κατ' εἰκόνα", ὥστε ὁποῖος "ἔλθει εἰς ἑαυτόν" ἐξ ἀμαρτίας ἢ πλάνης, νά μπορεῖ νά πορευθῇ ἀπρόσκοπτα πρὸς τό "καθ' ὁμοίωσιν" καί νά κατακτήσῃ τήν "ἡτοιμασμένην ἡμῖν βασιλείαν ἀπό καταβολῆς κόσμου".

Διάκριση καί προσωποληψία δέν ὑπάρχει στόν Θεό. Οἱ ὅποιοι μεταννοημένοι, πρώην "ἄσωτοι υἱοί" καί τήν "πρώτην στολήν" ἐνδύονται καί τόν ἀρραβώνα τῆς βασιλείας ἐγχειρίζονται. Αὕτη εἶναι ἡ δύναμη τῆς μετανοίας, αὐτό εἶναι τό ἀσύλληπτο μέγεθος τῆς Θείας φιλανθρωπίας.

2. Στήν παραβολή τοῦ "ἁσώτου υἱοῦ" προβάλλεται τό τρεπτό τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀλλά συγχρόνως ἀνατρέπεται κάθε ἀπαισιόδοξη σκέψη ἀπελπισίας καί ἀπογνώσεως. Μπορεῖ ὁ "νεώτερος υἱός" δηλαδή ὁ πλέον ἄπειρος, ἀπρόσεκτος, ἀνυποψίαστος, ἢ καί ἐπιπόλαιος ἢ ἀστηρικτος στήν πνευματική ζωή ἢ στήν πίστη ἄνθρωπος νά "ἀποδημήσῃ μακράν" τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ὅμως, ἐφ' ὅσον "ἔλθῃ εἰς ἑαυτόν" τότε ὁ οὐράνιος πατήρ, ὁ "ἐτάζων καρδίας καί νεφρούς" καί "μετανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων" καί ἀναμένων τήν μετάνοιαν καί ἐπιστροφήν τοῦ ἀμαρτωλοῦ, πρῶτος "τρέχει" γιά νά ἐν-αγκαλισθῇ τόν ἀγαπημένον πάντοτε ἔστω καί ἄσωτον υἱόν Του: "Ἐτι δέ αὐτοῦ μακράν ἀπέχοντος εἶδεν

αυτόν ὁ Πατήρ αὐτοῦ καί εὐσπλαχνίσθη καί δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καί κατεφίλησεν αὐτόν".

"Ὅταν τὸν ἀπολωλὸτα διασῶσαι δέη, (λέει ὁ ἱ. Χρυσόστομος) οὐ δικαστηρίων καιρός, οὐδέ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως, ἀλλὰ φιλανθρωπίας καί συγγνώμης μόνον".

Οἱ μόνες λέξεις πού ἐχρησιμοποίησε ὁ εὐτυχῆς πατήρ ἦταν "ὁ υἱός μου", "τέκνον", "ὁ ἀδελφός σου", ὁ πρῶην "νεκρός" πού ἀνέζησε ὁ πρῶην "ἀπολωλός" πού εὐρέθη.

3. Στὴν παραβολή τοῦ "ἀσώτου υἱοῦ" προβάλλεται ἀπὸ τὸν Κύριο ἡ ἀνθρώπινη πλευρά στοῦ κεφάλαιο τῆς Χάριτος καί τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου: ἡ μετάνοιά του, ἡ ἀλλαγὴ τῆς καρδίας καί τῆς διανοίας του. Ἡ ἀπόφασή του νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν δραματικὴ του κατάστασι μακρὰν τῆς παρουσίας καί τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Στὶς δύο προηγούμενες παραβολές τοῦ ἐξ κεφαλαίου τοῦ Λουκᾶ προβάλλεται περισσότερο ἡ θεία πλευρά τῆς Χάριτος. Ἡ ἀναζήτησι καί ἡ σωτηρία τοῦ πλανηθέντος προβάτου ὑπὸ τοῦ καλοῦ ποιμένος καί ἡ ἀνεύρεσι τῆς ἀπωλεσθείσης δραχμῆς προβάλλουν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πού ἀναζητᾷ καί "καταδιώκει" μέ τὸ ἔλεός Του τὸν ἁμαρτωλόν, διότι "οὐ θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καί ζῆν αὐτόν".

Ἡ ἀγάπη καί ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ προσφέρονται στὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο ἀφειδόλευτα καί ἀπροϋπόθευτα χωρὶς ὅρους: "ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς" (Α΄Ιωάν.4, 19). "Συνίστησιν δέ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν" (Ρωμ. 5,8).

Καί μέσα ἀπὸ τὰ ἀνεπανάληπτα αὐτὰ θεῖα κείμενα φαίνεται πόσο διαφέρουν μεταξύ τους ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων.

Σημειώνει ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπός μας κ. Χριστόδουλος: "Ποτέ του δέν κατόρθωσε ὁ ἄνθρωπος νὰ φέρῃ ἀπ' εὐθείας τὸν πεσμένο στὴν ἀνόρθωσι χωρὶς προηγουμένως νὰ τὸν περάσῃ ἀπὸ τὴν ἐξίλαστήριο κριτικὴ του. Ὅση κι ἂν διέθετε διάθεσι συγγνώμης καί ἐπιεικείας, πάντοτε ὑπεχρέωνε τὸν ἔνοχο καί ἁμαρτωλό, καίτοι μετανοοῦντα νὰ διανύσῃ, γιὰ τὴν ἀποκατάστασί του πορεία μεγαλύτερη καί ὀδυνηρότερη ἐκείνης πού ἐβάδισε ἀποστατῶν. Πάντοτε ὁ ἄνθρωπος, κρίνοντας τὸν ἄλλον μέ τὰ ἀνθρώπινα μέτρα, ἔθεσε σὰν προϋπόθεσι τῆς συγγνώμης, τὴν ἱκανοποίησι τῆς Δικαιοσύνης μέ τὴν ἄρσι τοῦ σταυροῦ τοῦ λυτρωμοῦ καί τὸν ὑπεχρέωσε νὰ διορθώσῃ τὴν στιγμιαία παρεκτροπὴ του μέ μακροχρόνια ποινὴ" (Κυριακάτικοι Ἀντίλαλοι, σελ.127-128). Τοῦτο εἶναι ἀσυμβίβαστο καί ξένο πρὸς τὴν ἀπέραντη ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

4. "Ενεκα ὅμως αὐτῆς τῆς ἀνθρώπινης μικροψυχίας μας πρὸς τὸν συνάνθρωπό μας στεκόμαστε συχνά ἀπέναντί του, ὡς ὁ Φαρισαῖος ἔναντι τοῦ Τελώνη, ἢ ὡς ὁ "πρεσβύτερος υἱός" ἔναντι τοῦ "νεωτέρου". Ἐκδηλώνομε, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐνσυνείδητα, τὴν ἴδια συμπεριφορά καὶ τὸ ἴδιο πνεῦμα τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ. Ἀξιῶνομε νὰ ἔχωμε ἐπὶ τῆς "οὐσίας", ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πατρός μας, δικαιώματα ὅπως ἀξίωσε καὶ ὁ "πρεσβύτερος υἱός". Ἀντιτάσσομε στὸν οὐράνιο Πατέρα μας συχνά ὅτι "οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον". "Τὸ παράδειγμα τοῦ μεγαλυτέρου υἱοῦ φανερῶνει πῶς ὁ ἄνθρωπος εὐκολὰ διατρέχει τὸν κίνδυνο νὰ βρίσκεται μὲν στὸ "σπίτι" τοῦ Θεοῦ, στὴν Ἐκκλησία, καὶ ὅμως νὰ εἶναι ἀποξενωμένος ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ" (Κ. Γρηγοριάδης, Λόγος καὶ ὕπαρξη, σελ.135). Ἀντὶ νὰ "ἔλθωμε εἰς ἑαυτούς" καὶ νὰ ἔχομε πλήρη συναίσθηση τῆς μικρότητός μας καὶ τῆς ἀναξιοτήτός μας, ρίχνομε τὰ λάθη στὸν Πατέρα μας καὶ Τοῦ ζητοῦμε μὲ ἀλαζονικὸ τρόπο, νὰ ἔχομε καὶ λόγο στὸ πῶς Ἐκεῖνος θὰ κρίνῃ καὶ θὰ δεχθῇ κάθε ἐπιστρέφοντα "ἄσωτον υἱόν".

Δέν μᾶς ἀρκεῖ τὸ ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε τέκνα Θεοῦ, εὐτυχεῖς στὴν ὑπηρεσία τοῦ Πατρός, καὶ ὅτι ἀπολαμβάνομε τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τίς ἀμέτρητες δωρεές Του μέσα στὴν Ἐκκλησία. Θέλομε νὰ ἔχωμε καὶ τὸ μονοπώλιο, πρᾶγμα ποὺ δείχνει ἔλλειψη ἀγάπης, χωρὶς τὴν ὁποία "εἴμαστε οὐδέν".

5. Ἐπίλογος

Ἡ ἀνταρσία καὶ ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ Ἀδάμ ἀπὸ τὸν Θεό, ὅ,τι δηλαδή ἀποκαλοῦμε "προπατορικὸν ἀμάρτημα", συνετελέσθη ὄχι ἐπὶ ἠθικῆς βάσεως, ἀλλὰ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῆς. Δηλαδή ἀπεσπάσθη ὁ Ἀδάμ ἀπὸ τὴν κοινωνία καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Προτίμησε τὸ "εὐαγγέλιο τοῦ ὀφθως" καὶ ξεγελάστηκε αὐτάρεσκα ἀπὸ τὴν υπόσχεση ὅτι "θεοὶ ἔσεσθε". Αὐτὸ συμβαίνει συχνά καὶ στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο, ἰδιαίτερα ὅταν ἐνστερνίζεται τίς ἐωσφορικές δοξασίες τῶν σειρήνων τῆς λεγομένης "Νέας Ἐποχῆς". Τὸ δόγμα τῆς Νέας Ἐποχῆς εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι θεός κατ' οὐσίαν. Εἶναι λοιπὸν δεδομένη ἡ ἀνταρσία τοῦ ἀφοῦ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο καταργεῖται ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ νόμος εἶναι τὸ θέλημα τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου. Ἄθεος γιὰ τὴν Νέα Ἐποχή δέν εἶναι αὐτός ποὺ δέν πιστεύει στὸν Θεόν, ἀλλὰ αὐτός ποὺ δέν πιστεύει στὸν ἑαυτό του. Ἔτσι ὁ αὐτονομημένος σύγχρονος ἄνθρωπος ἐπιλέγει νὰ ζῇ ὑλιστικά, εὐδαιμονιστικά, ἀπάνθρωπα, χωρὶς ἠθικοὺς νόμους καὶ φραγμούς δηλαδή ἀμάρτημα. Ἡ τελευταία αὕτὴ κατάσταση τῆς ἀνταρσίας δέν εἶναι βεβαίως ἄσχετη μὲ τὴν πρώτη δηλαδή τὴν διάσπαση τῆς κοινωνίας τοῦ μέ τὸν Θεό, ἀφοῦ τὸ κύριο ἀξίωμα τοῦ ἀνθρώπου τῆς "Νέας Ἐποχῆς" εἶναι "ζή-

σε ὅπως θέλεις, κάνε ὅ,τι θέλεις, πέθανε ὅπως θέλεις, αὐτός εἶναι ὁ νόμος".

Ὁ ἄνθρωπος, ὅμως, πλασθείς "κατά τήν εἰκόνα" τοῦ Θεοῦ, δηλαδή ἔχοντας ὡς τέλειο ἀρχέτυπό του τόν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ Ὅποῖος εἶναι "ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου" (Κολ. 1,15) οὐδέποτε παύει νά εἶναι "υἱός Θεοῦ", ἀκόμη καί ὅταν ἀμαυρώνεται τό "κατ' εἰκόνα" του. Γι' αὐτό καί ὁ Θεός ἀναμένει πάντοτε τήν ἐπιστροφή στό σπίτι, τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἢ πλανεμένου υἱοῦ Του. Ἀπό τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου, ἀλλά καί ἀπό ὀλοκλήρο τό σωτηριῶδες κήρυγμα καί τό ἔργο τοῦ Κυρίου μας φαίνεται ἡ ἀνεκτίμητη ἀξία τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Τόση πού "χαρά ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι" (Λουκ. 15, 7).

Ἡ ἀγάπη τοῦ Οὐρανίου Πατέρα μας γιά κάθε ἄνθρωπο εἶναι δεδομένη καί ἀποτελεῖ τήν δύναμη καί τήν ἐλπίδα κάθε ἀγωνιζομένου Χριστιανοῦ. Ὁ μετανοημένος "ἄσωτος υἱός" εἶναι ἐξ ἴσου ἄξιος τῆς θείας ἀγάπης ὅπως καί ὁ "πρεσβύτερος". Ἡ ἀποδημία του εἰς "χώραν μακράν" δέν τοῦ στερεῖ τό δικαίωμα νά ξαναβρεθῇ μέσα στό πατρικό σπίτι, στήν Ἐκκλησία, μαζί μέ τόν "πρεσβύτερο υἱό".

Ὡς "υἱοί τοῦ Θεοῦ κατά χάριν" εἴτε στήν τάξη τοῦ πρεσβυτέρου εἴτε στήν τάξη τοῦ νεωτέρου υἱοῦ εὐρισκόμενοι, εἴμεθα κεκλημένοι στό Δεῖπνον τῆς Βασιλείας χωρίς ἐξαίρεση.

Ἄς δεχθοῦμε λοιπόν ἀνεπιφύλακτα καί ἅς ἐννοήσωμε τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ἀκριβῶς ὅπως ἔχει χαρακτηριστεῖ, δηλαδή ὡς τήν σύνοψη ὀλοκλήρου τοῦ Εὐαγγελίου, πού μᾶς διδάσκει τόν σίγουρο τρόπο τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας μας.